Skdl ajoi hallituksen nurin

Sorsan eronpyynnöstä Koiviston kauden ensimmäinen kriisi

Presidentti Mauno Koivisto vetäytyi keskiviikkona pohtimaan virkakautensa ensimmäistä hallituskriisiä yksityiselle loma-asunnolleen Inkooseen. Hän ottaa torstaina aamupäivällä vastaan pääministeri Kalevi Sorsan (sd) hallituksen virallisen eronpyynnön.

Sorsan johtama neljän puolueen hallitus törmäsi yllättäen puolustusmäärärahoista syntyneeseen riitaan tiistai-iltana, ja keskiviikkona Sorsa päätti pyytää koko hallituksensa eroa yritettyään ensin suostutella Skdl:n ministereitä lähtemään oma-aloitteisesti hallituksesta.

Hallitus ajautui kriisiin eduskunnan budjettiäänestyksissä, kun Skdl:n ryhmä äänesti puolustuslaitoksen hankintamäärärahoja vastaan siitä huolimatta, että pääministeri Sorsa oli tehnyt asiasta luottamuskysymyksen.

Koko hallituksen eronpyyntöön jouduttiin sen jälkeen, kun Skdl:n ministerit kieltäytyivät eroamasta. Skdl:n mielestä eduskuntaryhmän esiintyminen asestoja vastaan ei ollut hyökkäys muita hallituskumppaneita kohtaan, vaan periaatteellinen kannanotto asidenriisunnan puolesta.

Skdl oli jo kuitenkin pohjustanut välirikkoa keskiviikon vastaisena yönä, sillä ryhmän kansanedustajat olivat voimakkaasti arvostelleet pääministerin politiikkaa ristiriitaiseksi maan rauhan- ja asidenriisuntapolitiikan kanssa.

Skdl:n tilalle ehdolla lisää demareita ja yksi liberaali

Keskustelu hallituskriisin jatkoselvittelyistä käynnistyi jo keskiviikkona, vaikka hallituksen virallinen eronpyyntö jätetään vasta tänään. Yleisesti odotetaan, etta presidentti Koivisto pyytää hallitusta jatkamaan toimitusministeristönä, kunnes uudesta hallituspohjasta on löytynyt yksimielisyys.

Todennäköisimpänä vaihtoehtona pidettiin keskiviikkona, että Skdl:n kolme ministerinpaikkaa täytetään Sdp:stä. Sosiaalidemokraattien, keskustapuolueen ja Rkp:n eduskuntaenemmistö 103—97 olisi viime kesänä Kepuun liittyneen Lkp:n varassa. Mahdollisena pidetään, että keskiviikkona sivusta tarkkaillut Kepu vaatii Lkp:n edustusta hallitukseen.

Hallituksen eronpyynnöstä huolimatta eduskunta jatkoi normaaliin tahtiin ensi vuoden budjetin käsittelyä. Iltaan mennessä oli valtaosa yli 74 miljardin markan budjetista hyväksytty.

Hallituksen ero sivut 8—9

Kuvat Pentti Koskinen ja Heikki Kotilainen

Puheenjohtaja Kalevi Kivistö toi presidentti Mauno Koiviston terveiset pääministeri Kalevi Sorsalle eduskunnan ratkaisevan aserahaäänestyksen jälkeen. Iltapäivällä Sorsa selitti radiolle ja televisiolle tulevaa eronpyyntöä ja kiirehti takaisin täysistuntosalin rauhaan tungeksivan lehtimiesjoukon edestä.

M

Metron virka-virheet sikseen

Metrohallinnon rikkeet punnittiin vähäisiksi Helsingin valtuuston pitkäksi venyneessä istunnossa keskiviikkoiltana. Poliittinen päätös koski rikosilmoituksen tekoa ja vahingonkorvausvaatimuksia.

Metrotoimikunnan ja kaupunginhallituksen jäsenet säästyivät ainakin tässä vaiheessa kaupungin oikeudellisilta toimilta selvin äänestysnumeroin. Rikosilmoitusta kannattava esitys sai parhaimmillaan taakseen 11 valtuutettua, seitsemän äänesti tyhjää. 66 valtuutettua kannatti oikeustoimista luopumista.

Vähemmistöön kuuluivat perinteisen metro-opposition, keskustapuolueen, Smp:n ja perustuslaillisten, lisäksi taistolaiset sekä kokoomuksen Pirkko Etelävuori. Tyhjää äänesti pari muutakin kokoomuslaista, kristillisten ryhma, yksi ruotsalainen ja yksi perustuslaillinen.

Lähestyvät eduskuntavaalit pulpahtivat esiin monissa puheissa. Sanallinen arsenaali oli enimmäkseen vanhaa varastoa, mutta sitä oli paljon. Lievän linjan edustajat myönsivät virkarikkeet, mutta katsoivat virka- ja luottamusmiesten toimineen enimmäkseen hyvässä uskossa kaupungin parasta ajatelleen. Eniten äänessä ollut oppositioryhmittymä puhui "metromafiasta" ja rikollisten "suojelusyndikaatista".

Vapauttavan päätösesityksen oli muotoillut Harri Holkerin johdolla toiminut tarkastusvaliokunta. Holkeri oli kokouksessa — kuten valiokuntatyön aikanakin — metrokriitikoiden erityisen ryöpytyksen kohde.

Sivu 12

TORSTAI
30. 12. 1982

Havupuut kuolevat turkistarhojen läheltä

Turkistarhoista maahan paasseet typpi- ja fosforipitoiset jätteet pakottavat metsanomistajat kaatamaan sadoittain puita tarhausalueiden ympariltä. Lähimetsien havupuut ovat kärsineet niin paljon, että monin paikoin avohakkuut ovat ainoa jäljellä oleva keino.

Sivu 7

USA aloitti kokeet uudella fuusioreaktorilla

Princetonin yliopistossa Yhdysvalloissa aloitti jouluaattona toimintansa uuden sukupolven testireaktori, jonka tarkoituksena on tutkia sahkoenergian tuottamista fuusioreaktion avulla. Kaupalliseen käyttöön fuusioreaktori saadaan joskus ensi vuosituhannella.

Sivu 21

Tänään 38 sivua

Kotimaa	7—12
Mielipide	13
Horisontti	14—16
Ruokatorstai	17—18
Kulttuuri	19—20
Ulkomaat	21—22
Talous	23—24
Urheilu	25—30
Sarjakuvat	36
Radio/tv	37

* * * * * *

Uudenvuoden rakettien kanssa on oltava tarkkana.

Sivu 15

OECD: Suomi nyt länsiviennin varassa

Suomen talouskasvu riippuu ensi vuonna yhä enemmän länsiviennistä, taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD toteaa Suomea koskevassa taloudellisessa raportissaan.

Länsiviennin merkitystä lisää se, että idänkauppa on pysähtynyt ja kotimainen kulutus kasvaa ensi vuonna vain puoli prosenttia.

Länsivienninkin varassa voidaan toivoa taloudellista kasvua vain, jos Suomi pystyy pitämään ilmeiset inflaatiopaineet kurissa ja näin säilyttämään devalvaation avulla saamansa 3,5 prosentin kilpailuedun, OECD katsoo.

Vaikka toimittaisiin OECD:n suositusten mukaisestikin, inflaatio on silti ensi vuonna vähintään kymmenen prosenttia ja talouskasvu vain 1,25 prosenttia. Järjestö ennustaa myös työttömyyden ylittävän seitsemän prosentin rajan seuraavan 15 kuukauden kuluessa.

OECD varoittaa myös lisäämästä valtion velkaa. Järjestö katsoo, että vaikka Suomen valtiontalouden tila yhä on parempi kuin useimmissa OECD-maissa, Suomella on syytä varovaisuuteen.

Sivu 23

Förbyn sortuma laajenee yhä

Särkisalo (HS) Avolouhoksen sortuma Förbyssä on niellyt jo läheisen omakotitalon takanurkkaa lukuunottamatta. Nyt se uhkaa ahmaista alueella olevan liikerakennuksenkin. Sortuman lähin reuna on enää muutaman metrin päässä sen kulmasta.

Kraaterissa jatkuu pahaenteinen kumina koko ajan ja harvakseen lohkeileva kallio ja irtoavat kivet paukkuvat kuilun pohjalle. Sortuman muodostama kuilu on nyt noin hehtaarin laajuinen ja 50—70 metriä syvä.

Rapautumisen pelätään jatkuvan vielä ensi keväänäkin, kun jäätynyt maa sulaa talven jäljiltä.

Muutama viikko sitten alkanut sortuma on aiheuttanut melkein kansainvaelluksen Förbyhyn. Perhekunnittain kuilua katsomaan tulevat uteliaat eivät välitä varoitustauluista tai lippusiimasta vaan rynnistävät henkensä kaupalla vaaralliselle alueelle omakotitalon raunioille.

Sivu 10

Sortuma on edennyt jo liikerakennuksen kulmalle. V. K. Hietanen

Miljoona-räjähdys Äänekoskella

Äänekoski (HS) Jouluseisokin jäljiltä kiinni unohtunut laippa aiheutti etanolipurkauksen ja voimakkaan räjähdyksen Metsäliiton Teollisuuden Äänekosken kemiallisella tehtaalla myöhään tiistai-iltana. Paineaalto heitti mennessään uuden selluloosatehtaan viisikerroksisen tehdasrakennuksen peltikaton, hajotti ylimmän kerroksen kaksi seinää ja puhkoi reikiä tiilipäätyyn.

Räjähdys tapahtui viidennen kerroksen etanolin talteenottolaitoksessa reaktorin tyhjennysvaiheessa. Paineaalto ja sitä seurannut raivoisa tulipalo vaurioittivat pahiten ylintä ja kolmatta kerrosta. Välille jäävä neljäs kerros kärsi myös laitevaurioita.

Vahingot arvioidaan alustavasti yli miljoonaksi markaksi. Varmuus vahinkojen suuruudesta saadaan ensi viikolla.

Pahimmilta henkilövahingoilta räjähdyksessä vältyttiin. Osastolla oli tapahtumahetkellä kello 22.10 viisi työntekijää, jotka kaikki olivat kolmannen kerroksen valvomossa. Kaksi heistä sai viiltohaavoja paineaallon rikkomista lasinsirpaleista.

Sivu 10

Uudenvuoden muistio Sivu 16

Kevytmaito kevenee Sivu 11